

**Růst a vývoj dítěte -  
charakteristika - kojenec –  
nejčastější patologie, výživa  
kojenců - přirozená a umělá**

**KOJENEC**

# Kojenec

- **Kojenec** je označení pro vývojové stadium dítěte ve věku 6 týdnů až 1 rok.



# Získané schopnosti v tomto období

- Otáčení a zvedání hlavičky
- Sezení, lezení a později i chůze
- Sahání po věcech, jejich přitahování
- Smyslové vnímání
- Sledování okolí



# Sociální a duševní vývoj

- Poznávání sebe v zrcadle
- Radost z aktivních her- smích (zvedání nad hlavu)
- Nebojí se cizích lidí
- Napodobování cizích zvuků
- Aktivní při hrách s tleskáním (paci pacičky)

# Rozvoj řeči

- První pokusy 4-5 měsíců  
(vrnění, broukání, pištění, mlaskání,....)
- Naslouchání cizích hlasů – v 6 měsících  
pozná hlas matky a otce
- Vyjadřování nálady (v 6 měsících)
- První slůvka **mama, tata, baba,...**
- První řeč okolo 11- 12 měsíce

# Výběr hračky

- Jasně barevná
- Snadno uchopitelná
- Lehká a snadno manipulovatelná
- Vydávající zvuk
- Bezpečná!!!!

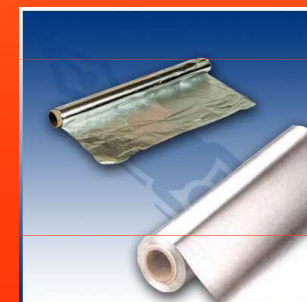




# Bezpečná hračka



- Nesmí být malá (spolknutí)
- Nikoli alobal, igelit a jiné přílnave obaly (udušení)
- Nic s polystyrenu, měkké gumy (spolknutí úlomků-----nejsou vidět pod rentgenem!!!!)
- Neostré předměty!!! (nůžky, plechovky,...)
- Časopisy, knihy,..(škodlivá je tiskařská barva)



# Spánek



- Výběr vhodné postýlky (s postranicemi)
- Čím je dítě starší, tím ubývá a vyhraňuje si přesné časy na spaní (pravidelnost)
- Mezi 7-9 měsícem nechce usínat samo bez matky
- Okolo 9 měsíců už usíná automaticky, mozek mu řekne když má jít spát.



# Strava

- Přirozená (kojení)
- Umělá (náhražky mateřského mléka,..)

# Kojení

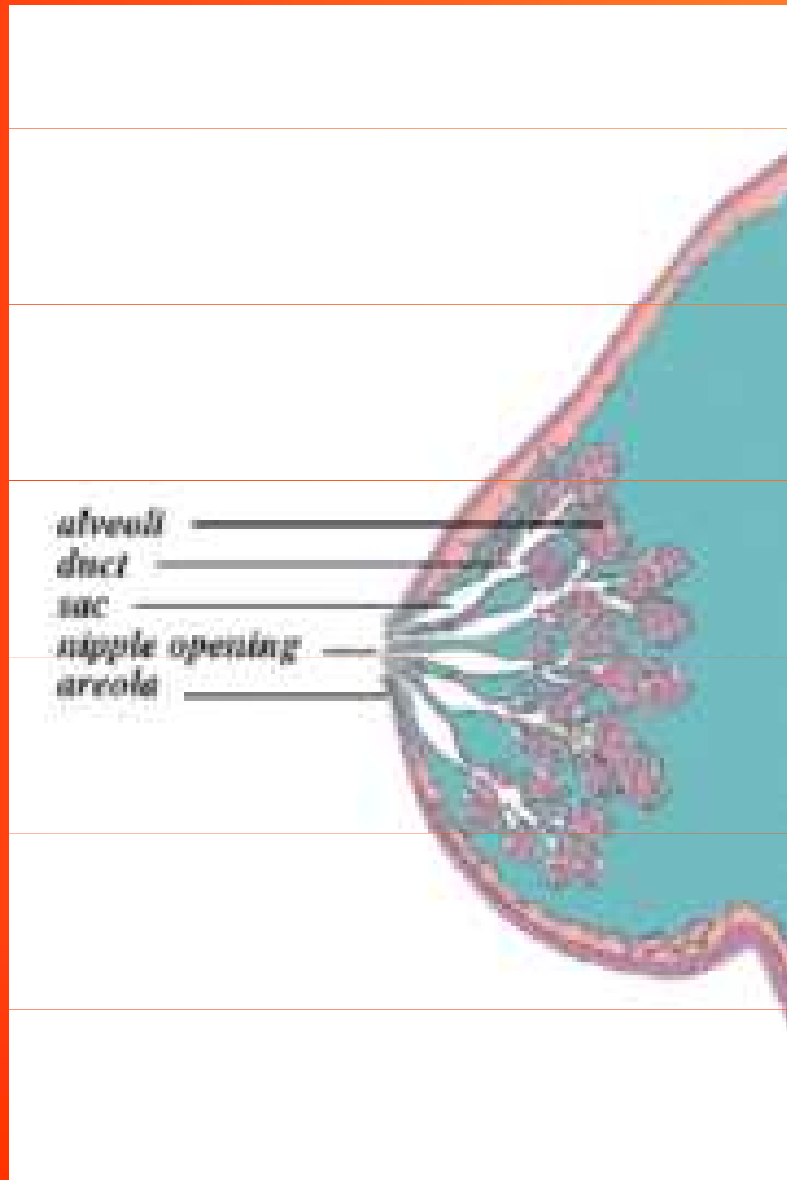
- **Kojení** je krmení novorozeného nebo malého mláděte mlékem z mléčné žlázy matky. Jedná se o způsob výživy mlád'at, který je společný všem savcům včetně člověka.
- Dítě má sací reflex



- Ideální je aby dítě bylo kojeno alespoň 6 měsíců
- Mateřské mléko má ideální teplotu, složení a obranné látky
- Tvorba a vylučování mléka se nazývá laktace.  
Když dítě saje, hormon oxytocin vypuzuje mléko z alveolů (sklípků) mléčné žlázy do mlékovodů za prsním dvorcem a dále dítěti do úst

# Laktace

•



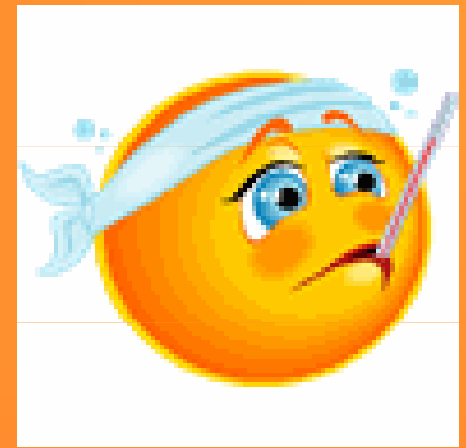
# Umělá výživa



- 3-5% žen své dítě nekojí, protože nemají mléko
- Mateřské mléko se nahrazuje umělou výživou. Například **Nutrilon**
- Později příkrmování šťávami, přesnídávkami, mixovanou zeleninovou stravou,.....



# Dětské nemoci



- **Bolesti břicha:** u kojenců jde většinou o nadýmání, které bývá způsobeno stravou.
- **Celiakie:** nesnášenlivost gliadinu, reakce na lepek. Vzniká většinou po zahájení příkrmování výrobky z obilí.

- **Horečka:** jedná se o reakci organismu na onemocnění. Často se může jednat o bakteriální infekci, které se tělo brání
- Léky—Nurofen(od 3 měsíců)
- **Kašel:** vyvolají jej bakterie, viry nebo cizí tělíška, která se dostali do dýchacích cest

- **Kopřivka:** alergická reakce kůže. U malých dětí často vyvolaná reakcí na určité potraviny. Po těle se tvoří malé pupínky, které jsou vyplněny plazmou, která přechází z těla do kůže
- Léky---homeopatické mastě
- Potraviny vyvolávající kopřivku: kiwi, med, ořechy, ryby, mušle, vajíčka, obilí a jahody



- **Křeče z horečky:=febrilní horečky**

Následek málo tekutin při horečce, při zánětech,...

Jsou-li křeče časté a silné může dojít k narušení zásoby mozku kyslíkem a následovat ztráta vědomí

- **Moučnivka:** =soor

Jedné se o přemnožení kvasinek, které napadají sliznici dutiny ústní (tváře, jazyk,..) později celé trávicí dutiny

Dítě nesmí žádné sladkosti, ani slazený čaj

- **Prořezávání zubů:** bolest dásní, někdy může dojít i k zánětům vyvolávající ostrou bolest,...

Často se objeví i horečka, vyrážka nebo průjem

**Rýma:** při nákaze kapénkovou infekcí, potíže při dýchání nosem

Kojenci neumí dýchat pusou a smrkat, proto se jim musí rýma odsávat. Potíže jim dělá i pití- neumí dýchat pusou

- **Zácpa:** nestrávená potrava zůstává dlouho v tlustém střevě, zde se odvodní a stává se silně zahuštěnou, tuhou. Projevuje se bolestí břicha, křečemi, nepravidelnou stolicí, tuhou stolicí

# Baby colica

- stav, kdy dítě intenzivně pláče více jak 3 hodiny denně, nejméně 3 dny v týdnu
- postihuje 15-40 % kojenců
- začíná ve 2. - 3. týdnu života, spontánně vymizí mezi 3. - 4. měsícem
- postihuje kojené i nekojené děti
- probíhá v návaznosti na jídlo, pozdě odpoledne a večer

# Zdroje

- Brian Ward, *Péče o dítě 0-3 roky*, Osvěta 1996, 264 stran, ISBN: 80-88824-45-1
- Gisela Sommer, *Dětské nemoci*, Vašut 2007, 323 stran, ISBN:978-80-7236-526-5
- Miroslav Matoušek, *První rok dítěte*, Avicenum Praha 1987, 3 vydání, 264 stran, ISBN:08-012-87

- <http://www.stripky.cz/nemoci/kojeni/colica.html>
- <http://cs.wikipedia.org/wiki/Kojenec>